
Voorstel voor de kaderstelling van het provinciale fonds voor energiebesparing en duurzame energie (5 mln euro)

Aanleiding

In het uitvoeringsprogramma van dit college is 5 miljoen euro gereserveerd voor het stimuleren van duurzame energie en energiebesparingsprojecten. Daarnaast is er gekozen voor het opzetten van een revolverend fonds voor het wegnemen van barrières met betrekking tot aanvangsinvesteringen. Beide fondsen worden goed op elkaar afgestemd.

In dit voorstel worden de inhoudelijke kaders uitgewerkt voor de inzet van het provinciale fonds voor de stimulering van energiebesparing en duurzame energie.

Inhoudelijk voorstel

1) Het fonds wordt ingezet ter stimulering van energiebesparing en duurzame energie in:

A) de gebouwde omgeving (4 miljoen euro)

- zeer ambitieuze maatregelen in utiliteitsgebouwen bij de deelnemers van het klimaatproject “op kop”
- kennisontwikkeling, –overdracht, haalbaarheidsstudies: met als doel investeringen door derden stimuleren door de besluitvorming in een voorfase een stap verder helpen of kennis verder uit te ontwikkelen (én te verspreiden) zodat gelijksoortige toekomstige projecten beter en vaker uitgevoerd kunnen worden.
- ambitieuze innovatieve maatregelen in de woningbouw, die daardoor als demonstratieproject kunnen dienen

B) het midden en klein bedrijf (1 miljoen euro)

- studies en innovatieve maatregelen in het Midden en Klein Bedrijf om duurzame energie en energiebesparing in bedrijfsprocessen toe te passen, of energiezuiniger producten te ontwikkelen.

2) afhankelijk van de ontwikkelingen in de markt, en mogelijk nog ter beschikking komende rijksregelingen, stellen we voor de definitieve verdeling van de bedragen over de (sub)onderwerpen pas te bepalen op het moment dat de subsidieverordening wordt vastgesteld. Dit voorstel geeft slechts een indicatieve verdeling.

Motivatie

A: gebouwde omgeving

Het gros van het energieverbruik vindt plaats in de bestaande bouw, daarom heeft dit segment prioriteit. Nieuwbouwprojecten vormen slechts een fractie van het energieverbruik: er wordt relatief weinig bijgebouwd en de regelgeving aangaande de energieprestatie voor nieuwbouw is al veel strikter dan vroeger. Echter, omdat ontwikkelingen in de nieuwbouw uit kunnen stralen op de bestaande bouw, is het verstandig, als zich hier unieke kansen voordoen, ook in dit segment positieve ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing en duurzame energie te stimuleren.

Waar ons beleid in het verleden een sterke focus had op bewustwording en vraagstimulering, merken we nu dat de animo voor energiebesparing en duurzame energie groter wordt en er een toenemende behoefte ontstaat aan ondersteuning om succesvol tot realisatie te kunnen komen. Hoewel het nuttig blijft om bewustwording en vraag positief te stimuleren, moeten we ook aandacht geven aan ondersteuning bij in het realisatieproces. Met name vanwege de nieuwe organisatie- en samenwerkingsvormen die nodig blijken, en concrete kennisvragen waar men in de praktijk tegenaan loopt.

Innovatie is een belangrijke pijler in de kenniseconomie van de provincie Utrecht. Bovendien werkt demonstratie van ambitieuze en innovatieve toepassingen stimulerend op andere partijen. Daarom is het

nuttig ook ambitieuze demonstratieprojecten van innovatieve toepassingen te ondersteunen. Innovatie is een leerproces, dus er is kans op falen. Daar moeten we ons van bewust zijn.

Tegelijkertijd is het zaak ook echt meters maken. Energiebesparing is een belangrijke pijler voor onze provincie. Innovatieve toepassingen van duurzame energie en efficiënte inzet van fossiele bronnen, zouden we dan ook alleen moeten ondersteunen mits de marktrijpe basismaatregelen ook worden gerealiseerd (optimale beperking van de energievraag en duurzame maatregelen met een haalbare terugverdientijd – bijvoorbeeld dubbelglas, HR-ketels).

Primaire doelgroepen zijn:

- Project- en gebiedsontwikkelaars (inclusief gemeenten met hun rol daarin)
- Woningcorporaties
- Eigenaren van utiliteitsgebouwen (zoals kantoren, zorginstellingen, scholen, ...)
- Commerciële vastgoedeigenaren woningbouw

In bijzondere gevallen kunnen overige doelgroepen zijn:

- Andere partijen in de bouwketen
- Eigenaarbewoners woningen (demonstratiewoningen)

B: midden- en kleinbedrijf

Vanuit het PMP voert de provincie Utrecht diverse stimuleringsprojecten uit met betrekking tot duurzaam ondernemen, waar duurzame energie en energiebesparing onderdeel van is. Waar het tot nu toe aan ontbrak, waren middelen om te ondersteunen bij concrete haalbaarheidsstudies en investeringen die bedrijven moeten doen om energiebesparing en duurzame energie in het bedrijfsproces te integreren, of energiezuiniger/ energiebesparende producten te ontwikkelen. Een dergelijke regeling zou het effect van de lopende stimuleringsactiviteiten binnen Duurzaam Ondernemen versterken.

Nog niet vastleggen definitieve verdeling

Het Rijk is ook bezig met het formuleren van stimulerende maatregelen voor energie in de gebouwde omgeving, bijvoorbeeld voor het stimuleren van duurzame warmte, en wellicht het motiveren van huiseigenaren om energiezuinig te renoveren. Van een deel van deze regelingen is inhoudelijk nog niets bekend. Om deze reden willen we de definitieve verdeling van provinciale middelen over de (sub)onderwerpen uitstellen tot het moment dat deze juridisch gezien vastgelegd moet worden, namelijk bij de vaststelling van de subsidieverordening.

Aandachtspunten bij de verdere uitwerking

Voor elk subonderwerp gelden specifieke argumenten en aandachtspunten, waarbij in de uitwerking van dit beleidskader rekening moet worden gehouden. In de bijlagen [1] is meer detailinformatie opgenomen per subonderwerp.

Vanwege zowel inhoudelijke kwaliteit als communicatieve redenen, moet bij de uitwerking van het kader steeds een expliciete afbakening dan wel aansluiting met zowel het Revolving fund, Actieplan Duurzaamheid als Klimaatprogramma in de gaten worden houden.

Bijlage 1: Detailinformatie per subonderwerp

A: Energiebesparing en duurzame energie in de gebouwde omgeving

A1- Eigenaren van utiliteitsgebouwen – meer specifiek de koplopers uit het project “op kop” van het klimaatprogramma

Subsidie voor investeringen in gebouwgebonden maatregelen in utiliteitsgebouwen (nieuwbouw en/of renovatie), die zeer ambitieus zijn. De investeringen moeten extra zijn ten opzichte van wat normaliter binnen het project “op kop” zouden worden verwacht.

Argumenten

- Speerpunt programma van de Provincie Utrecht versterken (met financiële ondersteuning voor concrete maatregelen)
- Heeft als indirect gevolg dat het koploperschap meer inhoud krijgt (we steunen het eerste niveau van ‘klimaatneutraal gebouw’, wat door kan werken in de koplopers’ ambities in ‘klimaatneutrale organisatie en handelen’ richting hun netwerk of bedrijfsketen)
- Utiliteitsgebouwen hebben tot nog toe weinig aandacht gekregen in het energiebeleid

Aandachtspunten

- Aansluiting rijksoverheid regelingen (EIA/VAMIL SDE, ...)
- Onderscheid met ons eigen revolving fund duidelijk neerzetten (Deze subsidie is alleen voor ‘Koplopers uit Op Kop’, voor ambitieuze maatregelen, die verder gaan dan wat een organisatie normaliter zou uitvoeren. ALLE Utrechtse organisaties kunnen in principe van het revolving fund gebruik maken.)
- Let op staatssteun

A2- Initiatiefrijke gebieds- en projectontwikkelaars, woningcorporaties, commerciële vastgoedeigenaren, gemeenten, die ondersteuning behoeven om kansen daadwerkelijk te benutten.

Subsidie kennisontwikkeling, -overdracht, haalbaarheidsstudies. Ter ondersteuning van projecten in de voorfase van mogelijke investeringen, om de initiatiefnemers een stap verder te helpen. Subsidie om kennis uit ambitieuze initiatieven verder te ontwikkelen zodat gelijksoortige toekomstige projecten beter uitgevoerd kunnen worden. Kennis verspreiden zodat dergelijke projecten vaker worden uitgevoerd. Subsidie voor het elimineren van niet-technologische bottlenecks in grote en ambitieuze, innovatieve projecten waarin reeds is geïnvesteerd.

Argumenten

- Ruimte om in te springen op concrete, wellicht nu nog onbekende kansen voor energiebesparing en duurzame energie in de gebouwde omgeving, bijvoorbeeld:

- Centrale KWO haalbaarheidsstudies (voorbereidingskosten in concrete situaties)
- Gemeentelijke studies naar specifieke technologische toepassingen in concrete bouwprojecten
- (Gezamenlijke) kennisontwikkeling bij toepassers van technologieën- voor concrete kennisvragen waar men in de praktijk tegenaan loopt.
- Kennisoverdracht innovatieve systemen aan eindgebruikers
- Kennisvergaring/overdracht over toepassing van innovatieve technieken of organisatiestructuren of aanpakken aan andere potentiële toepassers
- Marktkansenstudie kleine windmolens
- Ondersteuning bij complexe, vernieuwende processen
- ...

- Positief imago van meedenkende provincie (partijen met ambitie kunnen ondersteunen, hen geen deksel op de neus geven)

- met relatief weinig geld per project investeringen van derden stimuleren

Aandachtspunten

Extra communicatie inzetten op verspreiding van de resultaten van de ondersteunde projecten zodat zoveel mogelijk partijen indirect voordeel trekken.

Let op staatssteun.

A3- Woningcorporaties en commerciële vastgoedeigenaren woningbouw die willen investeren in innovatie en dat willen demonstreren. (Eventueel eigenaarbewoners.)

Subsidie voor innovatieve/ambitieuze demonstratieprojecten in de bestaande bouw (eventueel nieuwbouw met innovatieve technieken)

Argumenten

- Beheer van woningen is corebusiness van de doelgroep
- Ervaring opdoen met nieuwe technieken, aantonen wat er mogelijk is
- Energieambitie oprekken (meer dan de 20% in 2020 die corporaties al ‘uit zich zelf’ toezeggen)
- Vastgoedeigenaren tot nog toe geen doelgroep geweest terwijl zij wel een deel van de particuliere woningen in eigendom hebben. Ook hen prikkelen om duurzaam bezig te gaan. Mogelijk neveneffect is uitstraling naar kantoren in hun bezit.
- Corporaties zijn direct benaderbaar (relatief weinig partijen bezitten toch eenderde van alle woningen)
- Provincie werkt in aanjaagteam al samen met corporaties en ontwikkelaars
- Sluit aan bij Meer-met-Minder en PeGOinnovatie
- (Eventueel een wedstrijd organiseren voor eigenaarbewoners of starters op de huizenmarkt met een innovatief zelfbouwpakket)

Aandachtspunten

- Goede definitie van ambitieniveau (bijv. >25 woningen, minimaal 3 labels omhoog of 45% energiebesparing, mate van proces- en kennisinnovatie, grenzen aan de leeftijd van de woningen)
- Juist deze regeling ook geschikt maken voor corporaties met kleinere aantallen woningen
- Goede definitie van wat gesubsidieerd wordt (meerinvesteringen, projectkosten, proces/ kennisinnovatie)
- Overlap met rijksregelingen (lijkt minimaal want de UKRpot heeft geld voor maximaal 10 projecten)
- Indien renovatieprojecten VVE's betreffen waarin ook particuliere huiseigenaren in zitten, dan moet meerderheid van corporatie of vastgoedeigenaar zijn.
- Let op staatssteun. Deminimusregeling
- Voor nieuwbouw komen ook andere grote nationale potten vanuit innovatie/FES

B: Midden- en KleinBedrijf

Subsidie voor concrete haalbaarheidsstudies naar het energiezuinig maken van een (onderdeel van het) bedrijfsproces, En/of

Subsidie voor investeringen om in een (onderdeel van het) bedrijfsproces energiebesparing of duurzame energie toe te passen, En/of

Subsidie voor de ontwikkeling van energiezuiniger/energiebesparende producten en diensten.

Argumenten

- Subsidie komt ten goede aan kernproces van bedrijven (bedrijfsproces of product/dienst)
- Projecten kunnen leiden tot kostenbesparing (op langere termijn) en innovatie binnen bedrijven
- Deze doelgroep heeft tot nu toe weinig aandacht gekregen vanuit het energiebeleid

Aandachtspunten

- Let op EIA/VAMIL/EET/SDE en eventuele andere regelingen
- Let op maximaal toegestane subsidiepercentages vanuit EU
- Definitie van bedrijfsproces en type producten/ diensten die in aanmerking komen